

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת ארבע כנפות

202

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-70,000 עותקים

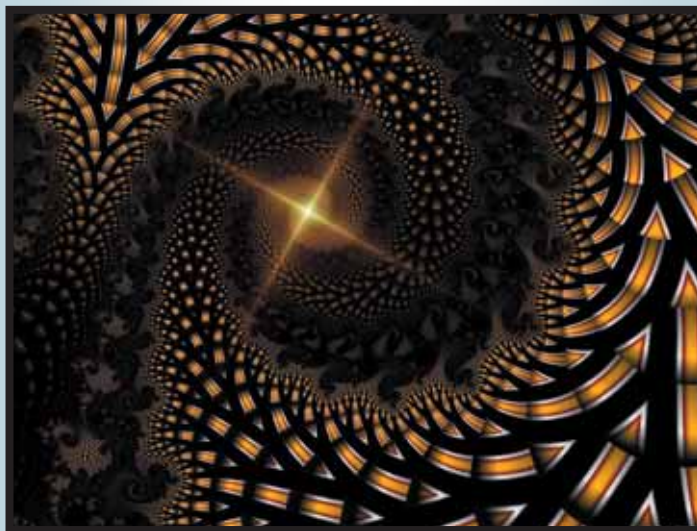
"והתקדשתם והייתם קדשים כי אני ה' אלקיכם"

חיזוק אחר חיזוק

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

שהרי תמהו ושאלו למה קנסת עליו מיתה? ולא טענו הלא אמרנו "מה אָנוּשׁ".

מכאן, כמה דק היה חטאו ובכל זאת תבעו את האדם על זה ואדם בעצמו הכיר וידע מה חטא למרות דקותו והבין למה נקנסה עליו מיתה ורק התנצל לפני הקב"ה ואמר: "האֵשֶׁה אֲשֶׁר נִתְּנָה עִמָּדִי הוּא נִתְּנָה לִי מִן הָעֵץ נֹאכַל" (בראשית ג) כלומר: מכיון שאתה נתת אותה לי וכתוב: "וַיִּכֶן ה' אֱלֹקִים אֶת הַצֶּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם

לְאִשָּׁה" מלמד שנתן הקב"ה בינה יתירה באשה, יותר מבאיש (נדה מה:). משום כך כשהיא נתנה לי אכלתי. כמ"ש אצל אברהם: "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֶל אַבְרָהָם... כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלַיךָ שָׂרָה שְׁמַע בְּקֹלָהּ".

וכן אמרו חז"ל (מדרש רבה בראשית כב יג): שאדם פגש את קין א"ל: "מה נעשה בדינך"? א"ל: "עשיתי תשובה ונתפשרתי". התחיל אדה"ר מטפח על פניו, אמר: "כך היא כחה של תשובה ואני לא הייתי יודע"? מיד עמד אדה"ר ואמר (תהלים צב): "מְזִמֹּר שִׁיר לַיּוֹם הַשַּׁבָּת". ואמרו עוד חז"ל: 'אָדָם הָרִאשׁוֹן חָסִיד גְּדוֹל הָיָה. פִּינּוֹן שָׂרָאָה שְׁנַקְנְסָה מִיָּתָהּ עַל יָדוֹ, יָשָׁב בְּתַעֲנִית מֵאָה וּשְׁלִשִׁים שָׁנָה וּפִירְשׁ מִן הָאִשָּׁה מֵאָה וּשְׁלִשִׁים שָׁנָה וְהֵעֵלָה יְרוּזֵי תְּאֵנִים

המשך בעמ' 2 <<<

נוהגין' באשכנז ובצרפת להתענות שני חמישי ושני' אחר הפסח והחג וסמכו אותם על מקרא דאיוב (א ה): "וַיְהִי כִּי הִקִּיפוּ יָמֵי הַמִּשְׁתָּה... אוֹלֵי חָטָאוּ בְּנֵי" ובשביל שימי המועד הם ימי משתה ושמחה אולי חטאו ועושים אותם כמו תענית צבור לקרות "וַיִּחַל" ('טור' או"ח תצב).

ויש להתבונן, הרי ימי החג עוברים על האדם בקיום מצוות רבות יותר מכלל ימות השנה, בחג הפסח אנו טובלים ממש במצוות, בעריכת הסדר

בליל פסח בלבד ישנן עשרות מצוות ואח"כ בכל ימות החג וימי המועד ובכללם יום השבת ועוד אמרו חז"ל, שכל המצוות כשמקיימים אותן בשבת וביו"ט נוספת עליהן קדושה (זכחים צא) וא"כ למה לאחר ימים קדושים אלה צריכים להתענות?

אולם סמכו את התעניות על מקרא דאיוב: "וְהֵעֵלָה עֹלוֹת מִסְפֵּר כָּלָם כִּי אָמַר אִיּוֹב אוֹלֵי חָטָאוּ בְּנֵי וּבָרַכְנוּ אֱלֹקִים בְּלִבָּבָם" ופירשו חז"ל: שחשש שמא חטאו בהרהור ומשום כך הקריב עולות כי 'העולה על מה היתה באה?... על הרהור הלב' (תנחומא לך י). והנה חז"ל אמרו: 'גדול הנאמר באיוב, יותר ממה שנאמר באברהם' (כ"ב טו:). ובגלל זאת חשש שמא מתוך משתה ושמחה באו לידי הרהור עבירה ו'הטור' מסיים: שלפיכך גם

אנו מתענים 'בשביל שימי המועד הם ימי משתה ושמחה ואולי חטאו' כונתם שגם אצלנו החשש על חטא שבהרהור, שתוך קיום מצוות יו"ט נכשל באיזה הרהור קל ומכיון שאין אנחנו יכולים להקריב קרבנות, אנו נוהגים להתענות.

מי יכול להעריך גודל חרבן חטא דק אפילו במחשבה והרהור קל, הנה אדם הראשון יציר כפיו של הקב"ה, חטאו היה דק מן הדק עד אין נבדק, שאפילו מלאכי השרת לא ידעו ולא הכירו במה חטא ושאלו להקב"ה: 'מפני מה קנסת מיתה על אדם הראשון?' (שבת נה:). בתחילה קודם שנברא אמרו מלאכי השרת: "מָה אָנוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ", ככ"ז לאחר שנברא עלה כ"כ בעיניהם עד ש'בִּקְשׁוּ לוֹמַר לִפְנֵי קְדוֹשׁ' (בר"ר ח י). ואף אחרי חטאו עדין ראו אותו בגבורתו כמו קודם החטא,

עַל בְּשָׂרוֹ מֵאָה וְשִׁלְשִׁים שָׁנָה (עירובין יח:). הרי שאדם הראשון למרות שהחטא היה כ"כ דק שהמלאכים לא יכלו להשיג אותו, הוא הכיר בו וראה בו חומרה כזו עד שחשב שלא תיתכן עליו תשובה וגם אח"כ התענה בענויים קשים וזמן רב כדי להתכפר עליו.

כאן היא גדולתו של האדם, המלאכים הם בבחינת עומדים שאין להם בחירה, הם רואים את גודל קדושתו של הקב"ה ובהכרח מקיימים את רצונו מבלי אפשרות לבחור אחרת, מה שאין כן האדם ה' ברא אותו 'בצלם דמות תבניתו' וכשם שהוא רבון כל העולמים ובידו לפעול ולעשות בכל העולמות כרצונו, כן הטביע כח באדם לקבוע את דרכו על הארץ ולבחור בטוב או ברע ובזה עולה גדולתו וקדושתו על המלאכים.

"וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם וְהִיִּיתָם קְדָשִׁים" (ויקרא כ). אמרו חז"ל ('מדרש רבה' ויקרא' כד ח): 'משל למלך שהיה לו מרתף של יין והושיב בו המלך שומרים, מהם נזירים ומהם שכורים, לעת ערב בא ליתן שכרם, נתן לשכורים שני חלקים ולנזירים חלק אחד, אמרו לו: "אדונינו המלך, לא כלנו שמרנו כאחד, מפני מה אתה נותן לאלו שני חלקים ולנו חלק אחד?" אמר להם המלך: "אלו שכורים הן ודרכן לשתות יין ולפיכך אני נותן לאלו ב' חלקים ולכם חלק אחד". כך העליונים לפי שאין יצה"ר מצוי בהם קדושה אחת שנאמר (דניאל ד): "וּמֵאֲמָר קְדִישִׁין שְׂאֵלְתָא" אבל התחתונים לפי שיצר הרע שולט בהם הלוואי בשתי קדושות יעמדו הה"ד: "דַּבֵּר אֶל כָּל עַדְתְּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" וכתוב: "וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם וְהִיִּיתָם קְדָשִׁים" הרי משום שיש באדם יצר הרע ובכוחו לבחור ברע, הוטבעה בו קדושה גדולה משל המלאכים

והוא עומד במעלה עליונה מהם. כבר הסברנו באיזו מדרגה עליונה עמד אדה"ר ומה גדולה היתה בינתו ותוקף דעתו וכן שחכמתו מרובה משל המלאכים, רק שעה אחת לאחר בריאתו מצאנו אותו מתהלך בקומתו מהארץ עד לרקיע ומראש העולם ועד סופו, יודע ומבין תכונת הנבראים כולם לרבות מלאכי השרת עד שקרא שמות לכולם ובאותה שעה הגיע במעלתו להפליא עד כדי לקרוא שם גם להקב"ה והוא הסכים על ידו.

עוד מצינו שהיתה בו גדלות יתירה מאברהם אבינו וממשה רבנו, שאברהם אבינו הכיר את בוראו לדעה אחת בהיותו בן שלש שנים ולדעה אחת בהיותו בן ארבעים ושמונה ואילו אדה"ר הכיר מיד עם בריאתו כי הוא יציר כפיו של הקב"ה, כמו כן מצינו במשה רבנו כשעלה למרום, רצו מלאכי השרת לשרפו בהבל בפייהם ותמהו 'מה לילוד אשה בתוכנו?' (שבת פח:). ואילו אדה"ר הניחו ה' בגן עדן 'ומלאכי השרת היו מסננין לו יין וצולין לו בשר' (אבות דר' נתן א) 'ובקשו לומר לפניו קדוש'.

והנה לאחר שעמד במדרגה עליונה כזו כתוב: "וַיֵּצֵא ה' אֱלֹקִים עַל הָאָדָם" רבי יהודה אומר: אדם הראשון לא נצטוה, אלא על עבודה זרה בלבד ומפרש רש"י: 'אלקותו ציוה על האדם שלא ימירנה באחר' רב יהודה אמר רב: "... אֱלֹקִים" אני, לא תמירוני" (סנהדרין נו:). הרי שבמדרגות העליונות ביותר, יש עוד מקום להזהיר את האדם שלא ימצא בו פגם בדקות שבדקות שבהכרה ואם לא יעמוד בזה הריהו כאילו החליף את ה' באחר והוא נקרא עובד עבודה זרה, אמנם המלאכים שאין להם כח בחירה, אינם יכולים להגיע למדרגה גדולה

כזו ואין להם מושג בדקות כזו, שהרי שאלו 'מפני מה קנסת מיתה על אדם הראשון?' (שבת נה:). אבל האדם משום שיש בו כח בחירה בדומה לכח בחירתו של ה' כביכול, קדושתו והשגתו עולה על של המלאכים והוא עלול במדרגותיו העליונות ביותר שאין למלאכים מושג בהן, לשגות בהכרתו במדה כזו שהיא נקראת עבודה זרה. ולא עוד אלא שאין סוף לכח בחירתו של האדם וככל שיעלה יותר במדרגות הכרתו, כן יתגבר גם כח בחירתו ושוב יחול עליו הצו 'שלא ימירנה באחר' באותה דקות המדרגה ואם לא יעמוד בה, הריהו גם אז נחשב כעובד עבודה זרה.

והנה כח הבחירה שלנו גדול משל אדם הראשון, כי הרי אדם הראשון נצטוה בציווי אחד בלבד לדברי ר' יהודה שם ואילו אנו זכינו בתרי"ג מצוות ואם כן כח בחירתנו כפול ומכופל משל אדם הראשון בשש מאות ושלוש עשרה פעם ולא עוד אלא שבכל מצוה ומצוה שלנו כלולות כל תרי"ג המצוות ונמצא שציווינו הם תרי"ג פעם תרי"ג, מרובים משל אדם ובאותה המדה הולך וגדל גם כח הבחירה שלנו וככל אשר עולה כח בחירתנו מתרבות גם מדרגות קדושתנו וכל סטיה קלה בה פוגעת יותר ברום המעלות ואין לשער את חומרתה וגודל קלקלתה.

ומעתה נבין למה תיקנו להתענות 'שני חמישי שני', כי דוקא לאחר שחוגגים בטהרה ובשמחה את ימי החגים חג הפסח וחג הסוכות ודוקא משום שטובלים במצוות כה מרובות ומתעלים בקדושה יתרה, כל הרהור קל וכל היסח דעת חמור מאד והוא פוגם בכל מדרגתו של האדם והוא זקוק בהכרח לתשובה חדשה ולחזוק רוחני מחדש. ■

הלכה

"לא תגנבו"

ההבדל בין שנים שגנבו יחד ממון, לשנים שגנבו אדם

זו בדרך הבאה: האסור של גניבת נפש מובא בעשרת הדברות בלשון יחיד - "לא תגנב" ולכן לא מענישים שנים הגונבים יחד. לעומת זאת האסור של גניבת ממון מובא בפרשה שלנו בלשון רבים - "לא תגנבו" ומכאן אנו למדים שאסור זה חל גם על הרבים, שנים או יותר שגנבו יחד שחיבים בתשלומי כפל. ■

תגנב" שבעשרת הדברות, מדובר על דיני נפשות - "לא תרצח". ומכן מסיקים להלכה שבגניבת ממון, אם גנבו שנים יחד, הם נענשים וחיבים בתשלומי כפל, אבל אם שנים גנבו יחד נפש ומכרוהו יחד, הם אינם חיבים במיתה. בעל ההפלא"ה תולה הבחנה הלכתית

במסכת 'סנהדרין' (פו). נאמר: כי מדובר כאן בגונב ממון שחייב בתשלומי כפל. לעומת זאת איסור "לא תגנב" שבעשרת הדברות עוסק בגניבת נפשות, שחיבים עליה מיתה. מניין לומדים זאת? מ'דבר הלמד מענינו', כלומר: מהקשר למה שנאמר בסמוך ל"לא תגנבו" שם מדובר בדיני ממונות. ואילו בסמוך ל"לא

פרקי אבות

'משה קבל תורה מסיני'

מדוע קוראים ב'פרקי אבות' בשבתות הקיץ? ומדוע לאחר מנחה של שבת?

שאל את המשרת:
 "עשית את שהוריתי
 לך לעשות?" "כן"
 - השיב לו המשרת
 - "בכל יום קראתי את
 ההוראות שנתת לי".
 "ומה עשית אתם?"
 - הוסיף האיש
 לשאול.
 "שוב קראתי ובכל
 יום מחדש בעיון".
 הרשימה היא
 התורה, האומרת לנו
 כיצד עלינו לנהוג.

בשבתות הקיץ,
 אחר תפילת המנחה
 נוהגים לקרוא פרק
 משה פרקי מסכת
 'אבות'. הפרק
 הראשון נאמר בשבת
 זו, שהיא הראשונה
 שלאחר הפסח כך
 שהסבב הראשון של
 למוד יסתיים בשבת
 שלפני חג השבועות.
 מאז ועד לראש
 השנה יש מקהילות
 ישראל, בעיקר

אם יבוא אדם ויגיד כי קרא אותה שוב
 ושוב ואפילו בעיון, לא די בכך, הרשימה
 הזו היא כדי שנקיים. אדם שלמד תורה
 ויודע מה חובתו לא די שימשיך וילמד
 בה, אלא מוטל עליו גם לעשות. חז"ל
 אמרו ב'ויקרא רבה' (פרשה לה ז) כי:
'הלמד שלא לעשות, נח לו שלא נברא'
 משום שבחיינו רק גרם רעה לעצמו שכן
 לא הגיע לידי מעשה. מסכת 'אבות' היא
 ה'מעשה' של 'התלמוד'.
 אמרה נוספת המופיעה בפרק זה
 אומרת: **'זיהי מורא שמים עליכם'**.
 מסופר שפעם התיצב אחד מגדולי
 ישראל בפני ראבי מהמשכילים ואמר לו
 שהוא רוצה לנהל אצלו דין תורה. התפלא
 אותו ראבי שדוקא אליו בא אותו גדול
 בתורה ועוד יותר התפלא שהגיע בגפו,
 ללא בעל דברים נוסף.
 "נגד מי רוצה כבודו להתדיין" - שאל
 הראבי.
 "נגד רבוננו של עולם" - השיב לו
 הגדול בתורה.
 חייך הראבי והמשיך לשאול: "מדוע
 באת דוקא אלי וכי חסרים דיינים
 בישראל?"
 השיב לו הרב: "בדיינים אין לי אמון.
 על פי רוב מדובר ביראי שמים שמקיימים
'זיהי מורא שמים עליכם', הם יראים
 מפני רבוננו של עולם, שהוא הבעל דין
 שלי וחשודים שיהיו נושאים לו פנים
 ומוציאים פסקי דין לטובתו. אבל כך אני
 בוטח. מהתנהגותך ברור וניכר שאין כך
 שום יראת שמים ופחד מפני רבוננו של
 עולם. אתה אינך בכלל אלה המקיימים
'זיהי מורא שמים עליכם'." ■

וכמעט כל האחרות, השם א'בות'
 אינו מעיד, לכאורה, על מהותה של
 המסכת ומי שבפינו נקראים 'אבות'
 אברהם יצחק ויעקב, כמעט ואינם
 מוזכרים בה. ולמה היא נקראת בכל
 זאת 'אבות'?

מסביר הרמב"ם בהקדמה ל'זרעים':
 משום שגם חכמי התורה, שהם האבות
 הרוחניים שלנו, שהנחילו לנו את התורה
 והעבירו אותה מדור לדור כפי שמופיע
 בפרק הראשון, נקראים אבות. המסורת
 הזו של העברה מרב לתלמיד היא
 שמלמדת אותנו שיש אב למסורה וכמו
 שמשה רבנו, נקרא אב הנביאים - וראש
 הדיינים, נקרא אב בית דין, גם הם נקראו
 'אבות'.

בגמרא במסכת קדושין (מ): מסופר
 כי התנאים דנו ביניהם בשאלה: **'תלמוד
 גדול, או מעשה גדול'**? במה משניהם
 צריך האדם להשקיע את עצמו יותר?
 המסקנה שלהם היתה: **'תלמוד גדול,
 שהתלמוד מביא לידי מעשה'**. ללא
 התלמוד אין סכוי שאדם ידע כיצד לנהוג.
 בלא הכרת ערך התורה הוא לא יתאמץ
 בקיום המצוות. לאחר שהיהודי לומד,
 הוא יודע את אשר מוטל עליו והוא
 מקיים את מה שלמד.

ה'חפץ חיים' ממשיך לזה משל: אדם
 שלומד ואינו מקיים, דומה לעשיר שהיו
 לו עסקים רבים. פעם הוא נאלץ לנסוע
 לחו"ל לפני שהשלים את עסקיו שלא
 סבלו דיחוי. הוא הכין לעצמו רשימת
 מטלות מפורטת לכל יום ויום ואת
 הרשימה הפקיד ביד משרתו עם הוראות
 מפורשות מה לעשות בכל יום. כשחזר

קהילות אשכנז, שממשיכים בהן בסבבים
 נוספים עד לראש השנה ובקהילות ספרד
 מפסיקים בשבועות. הממשיכים, תולים
 זאת בסגולתה של 'מסכת אבות' לנפש
 ומאחר ועל פי רוב בשבתות שלאחר חג
 השבועות קוראים מתוך פרשיות 'נשא',
 'פנחס', 'שופטים', שראשי התיבות שלהן
 הוא גם נפ"ש, רמז יש כאן, להמשיך
 בקריאת הפרקים לטובת הנפש...
 טעמים רבים נתנו לקריאה בשבתות
 אלה דוקא ולאחר המנחה. כולם קשורים;
 בהכנות למתן תורה ובדרך ארץ שקדמה
 לתורה, או בשעת מותו של משה רבנו
 שהוריד את התורה משמים. הקריאה
 בין שבת לאחר הפסח ובין שבועות היא
 כפי שכותב ה'אבודרהם': 'לפי שהם ימי
 מנויים למתן תורה', או כפי שמסכם זאת
 רבינו יונה: **'יען התורה לא תשכון כי
 אם באדם הריקן ממדות הרעות ומלא
 ממדות החשובות'**. ושעת המנחה נבחרה
 לקריאה, על פי רבינו סעדיה גאון, משום
 שעל פי דעת רבים מרבנותינו הסתלק
 משה רבנו מן העולם בשעה זו והרי
 אמרו חכמים כי **'חכם שמת, כל מדרשות
 בטילין'** (טור או"ח רצב) ואין קובעים
 שעורי תורה ברבים בשעה זו. וכדי לא
 לבטל את ישראל מהתורה לגמרי תקנו
 לומר בשעה זו פרק ממסכת 'אבות', לומר
 ולא לתלמוד.

גם לסיבת שמה של המסכת, 'אבות'
 וגם לסדורה בסדר 'נזיקין' שענינו חוק
 ומשפט נאמרו טעמים רבים. שלא כמו
 מסכתות אחרות ששמן נגזר מהענין
 המרכזי שבו הן עוסקות, כמו 'שבת',
 'סוכה' 'קדושין', 'ערובין', 'נדרים'

"וּבְקִצְרְכֶם אֶת קִצִּיר אֲרֻצְכֶם לֹא תִכְלֶה פֶּאת שְׂדֵךְ לְקִצֹר"

מדוע פתח בלשון רבים וסיים בלשון יחיד?

פנינים לפרשה

"קדושים תהיו כי קדוש אני" (יט ב)

כתב בזה רבינו אפרים ז"ל ביאור מחודש: **"קדושים תהיו"** פירושו: שתהיו מזומנים למצוותי, כמו שמצינו לשון קדושה המורה על הכנה והזמנה במה שאמר הכתוב: **"התקדשו למקור"** שפירושו: הזמינו והכינו עצמכם למחר.

"כי קדוש אני" פירושו: שגם אני אהיה מזומן לשמוע בקולכם בכל עת שאתם קוראים אלי וכמו שאמר הכתוב: **"מי... כה' אלקינו בכל קראנו אליו"**.

"ולקט קצירך לא תלקט" (יט ט)

כתבו רבותינו בעלי התוספות: מצינו עשרה ציווים בתורה על הלחם; (**"לא תחרש בשור ובחמור"**, **"כלאים"**, **"לקט"**, **"שכחה"**, **"פאה"**, **"בכורים"**, **"תרומה"**, **"מעשר ראשון"**, **"מעשר שני"**, **"חלה"**). ולכך צריך האדם לברך ברכת המוציא כשאוחר את הלחם בשתי ידיו ובעשר אצבעותיו. ועוד י"ל: שכנגד זה באו עשר תיבות ב'ברכת המוציא'. ובהג"ה הוסיף הרב הכותב מפי השמועה, שהוא ג"כ כנגד עשר תיבות שבפסוק: **"מצמיח קציר לבהמה"**. וב'שלחן ערוך' (או"ח קסז) הוסיף בזה שגם הפסוקים: **"עיני כל אליה ישברו"**, **"ארץ חטה ושערה..."**, **"ויתן לה..."**, נאמרו בהם עשר תיבות.

ופשטים הרג קין את הבל אחיו, שקין הביא למנחה קליות זורע פשתן והבל הביא למנחתו מבכורות צאנו כבשים מלאי צמר שלא נגזז, לכך אמר הקב"ה אל יתערבו מנחת קין והבל לעולם ואפילו בבגד ארוג ומרוקם גם יחד.

"ונסלח לו מחטאתו אשר חטא: וכי תבאו אל הארץ" (יט כב - כג)

כתב רבינו 'בעל הטורים': **"וסמיך ליה וכי תבאו אל הארץ"**. לומר כל הדר בא"י שרוי בלא עון' אמנם יש לידע מה שכתב ה'פני יהושע' שם לבאר דהיינו: דוקא במי שדר בה לשם מצות ישיבת ארץ ישראל שהיא מקום קדושה וכדאי שתגין עליו זכות ארץ ישראל שלא יבא לידי חטא ואף אם לפעמים חטא או עון בא לידו מ"מ גורם לו זכות ישיבת ארץ ישראל שלא לן ועבירה בידו, אלא תוהה הוא על חטאיו **"נשב ורפא לו"** (ישעיה ו). מה שאין כן מי שדר שם דרך מקרה

"כלאים שעטניו" (יט יט)

ב'פרקי דרבי אליעזר' (כא) מובא טעם באיסור שעטניו: לפי שעל ידי צמר

"ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדה לקצר" (יט ט)

יש לתמוה על כך שפתח הכתוב בלשון רבים שנאמר: **"ובקצרכם"** וסיים בלשון יחיד שאמר **"לא תכלה פאת שדה לקצר"**?

וביאר בזה רבינו הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספרו 'טעמא דקרא': שבאה התורה ללמדנו בזה מה שנאמר בגמרא ב'ירושלמי' מסכת 'פאה' (ג ד): שאם היו שותפים שקצרו חצי השדה בשותפות ולאחר מכן חלקו את השדה ביניהם והמשיך כל האחד לקצור את חלקו, כל אחד מהם מחויב להשאיר פאה בחלקו ולא לכלות שדהו ואינו יכול לסמוך על מה שישאיר חברו. לזה אמר הכתוב תחילה: **"ובקצרכם"** לשון רבים, היינו: אם יתחילו לקצור יחד בשותפות, **"לא תכלה פאת שדה"** אפילו אם תחלקו באמצע הקצירה ושוב ישאר כל האחד יחיד בחלקו, נאמר לו, לא לכלות שדהו בקצירתו.

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

אכל חלב ואמרו לו: לפי שהיה מדליק העשב הזה משלהבת הנר של חלב, לכך היה נחשב לו כאלו אכל חלב.

וכתב על כך רבינו החיד"א בספרו 'שם הגדולים': 'ובעל נפש תסמר שערות בשרו, כי בדבר שהרב הנזכר היה נראה לו על פי הדין שהוא היתר גמור, היו מנדין אותו כמו האוכל חלב... ולכן התלמידי חכמים צריכים להיזהר ביותר ולפרוש מספק איסור, לפי שהמון העם לומדים מהם ומקילים יותר אף בדבר האסור ולא מספיק שיהזרו לעשות מעשה בגופם, אלא אם ההמון רואים את הבן או הבת של הת"ח עושה כמו שעושיין ההמון, מתחזקים יותר להקל באיסורים ואשמים בראשיהם... וכבר העד העיד בנו הרב הקדוש ב'ראשית חכמה', שבאה אליו נפש מאותו עולם ואמרה לו כי בשמים מדקדקים מאד יותר מאשר יחשוב האדם בדעתו, ע"ש. על כן הן בעודנו חי האדם יחשוב מחשבות, כי התחבולות והערמות לעוה"ב הם מטבע מזויף והוא עולם האמת ויכיר בחטאתיו ובהתרשלותו בתורה ותפלה ומצוות וימהר לשוב אל ה' וירחמהו **"וְאֵל אֱלֹהֵינוּ כִּי יִרְבֶּה לְסֻלּוֹחַ"** (ישעיה נה). ■

תרגום **"כָּהָה"** - עמ"א. כי האומות כהו עיניהם מראות אור התורה לפי שאין להם תורה והולכים בדרכי החשך. וכענין שכתוב (ישעיה כט): **"וְהָיָה כַּמְחַשֵּׁךְ מַעֲשֵׂיהֶם"** ומזומנים הם לגיהנם שנקרא חשך, שנאמר (איוב כ): **"כָּל חֹשֶׁךְ טְמוֹן לְצַפְנֵינוּ"**. וכתוב (שמואל א): **"וְרָשָׁעִים בְּחֹשֶׁךְ יִדְמוּ"**. אבל ישראל זוכים הם לאור הגנוז וצפון לצדיקים לעתיד לבא, בזכות שקבלו התורה הנקראת אור, שנאמר (תהלים קיט): **"נֵר לְרַגְלֵי דְרָכָה וְאֹר לְנִתְיָבְתִי"**.

"וְלֹא תִשְׁקְצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּבִהְמָה" (כ כה)

בספר 'לקט הקמח' (א"ח סוף דף נא) כתב: 'הנהגתי עצמי להיזהר מלהדליק הפיפ"א של טאבאק"ו (=הסיגריא) מנר של חלב, מפני שראיתי להגאון הרב ר' דוד גרשון שהיה נזהר בזה, מחמת כי ראה בחלומו שהיו מנדין אותו בשמים ושאל על מה ולמה? וענו אותו: כי אכל חלב והוא חזר לומר שיודיעו לו כיצד

או שהוא מקום מולדתו או מפני שבה פירותיה וכל שכן מי שהוא מבעט בה ומזלזל בקדושת הארץ לילך אחר יצרו הרע, לא דברה עליו תורה ואדרבה עליו נאמר: **"וְתָבֵאוּ וְתִטְמְאוּ אֶת אֲרָצֵי וְנַחֲלֹתַי שְׂמַתֶּם לְתוֹעֵבָה"** (ירמיה ב).

"שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרָלִים" (יט כג)

כתב רבינו אפרים ז"ל: נראה לי בטעמו של דבר, לפי שלא נבראו האילנות אלא ביום השלישי לבריאת העולם, לכך ציוה הקב"ה **"שְׁלֹשׁ שָׁנִים"** יהיו **"עֲרָלִים"**; יום לשנה. ועי' מה שכתב בענין זה בפירושו ה'כלי יקר'.

"אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים" (כד כז)

כתב רבינו בחיי ז"ל: 'מה שהזכיר לשון **"הָעַמִּים"** כאלו אמר; חשכים.

משל

"אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ"

שלשת השותפים באדם ושלשת השותפים שיצרו משקפת, רכב ותרופה

המלך: "ואיך אגמול לכם? אפילו אם אתן לכם את כל אוצרותי לא יהיה בזה גמול ראוי". החליט לתת את בתו לאחד מהם. החל ויכוח בין הבנים, בעל המשקפת אמר: "לולא המשקפת שלי לא היינו רואים כלל שבת המלך חולה". השני אמר: "בלי הרכב שלי לא היינו מגיעים מהר כל כך ובת המלך היתה מתה". והשלישי טען: "בלי הרפואה שלי איזו תועלת יש למשקפת ולרכב?"

שמעה בת המלך את הויכוח ואמרה: "אם מסתכלים על העבר שלשתכם צודקים. אבל אם מסתכלים על העתיד יש עדיפות לרופא שכן למשקפת ולרכב אין לי צורך עוד, אבל לרפואה - מי יודע?" והנמשל: כידוע, יש שלשה שותפים לאדם - הקב"ה, אביו ואמו. שלשתם הביאו אותו לעולם, אבל לבורא עולם, יש צורך בכל רגע ורגע. ולכן אם אביו ואמו אומרים לו לחלל את השבת הוא צריך לשמוע בקול ה' ולא בקולם. ■

הראשון את המשקפת שלו והנה הוא רואה אנשים רצים סביב ארמון המלך. אמר השני: "בואו ונסע לשם כולנו בכלי התחבורה שבנתי". עלו כולם ונסעו לארמון ושם שמעו שבת המלך חלתה במחלה קשה והרופאים התיאשו ממנה. נתן לה השלישי את סם הרפואה שהביא עמו ומיד הבריאה. הביאו אותם לפני המלך ושמח עמם מאד, על שדרכם נרפאה בתו. שאל אותם

רש"י על הפסוק אומר: 'סמך שמירת שבת למורא אב, לומר: אע"פ שהזהרתך על מורא אב, אם יאמר לך: "חלל את השבת!" אל תשמע לו! אָנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" - אתה ואביך חביבים בכבודי, לפיכך, לא תשמע לו לבטל את דברי'.

המשיל לכך ה'מגיד מדובנא' משל: שלשה בנים של אדם נשלחו על ידו, למדינות רחוקות, כל אחד למדינה אחרת והוא צוה עליהם ללמוד חכמת אותה מדינה במשך שנה. עשו הבנים כמצות אביהם ולאחר שנה חזרו לביתם. סיפר הראשון שהוא למד לעשות משקפת מיוחדת, המגדילה את הראיה באופן המצמצם מרחקים גדולים ומאפשר להביט בהם כאילו היו קרובים. השני סיפר, שהוא למד לפתח כלי תחבורה שאפשר לגמוע באמצעותו מרחקים גדולים בזמן קצר ביותר. השלישי סיפר, שלמד כיצד להכין תרופה מיוחדת, המסוגלת לרפא אנשים מיד. נסעו השלשה לעיר הגדולה. הוציא

דין שביעית ותרומות ומעשרות בירושלים בימינו

לומר, דכיון שתלוי רק בביאת כולכם לכן נשארה שפיר ירושלים בקדושתה הראשונה של יהושע שהיתה ע"י ביאת כולם, מ"מ מסתבר, דקדושת הארץ וקדושת ירושלים שקדושתה מחמת השכינה, תרי מיני קדושות נינהו ולא שייכי כלל אהדדי!

ובפרט שמעולם לא שמענו שאין תורמים מפירות שגדלו בירושלים על פירות שגדלו חוצה לה ואע"פ שאין זורעים בירושלים, משכחת לה דנזרע ע"י עכו"ם ונגמרה מלאכתן ע"י ישראל (או בעציץ נקוב דאפשר שמותר לזרוע גם בירושלים). ■

שביעית, דטעמא דפטור מדאורייתא הוא משום דבעינן כל יושביה עליה ודאי שאף בירושלים אין נוהג מהתורה, כיון שאין זה שייך כלל לעצם קדושת הקרקע אלא תלוי רק במספר יושביה, אלא אף לענין תרומות ומעשרות, דאפשר

מערכת 'חברותא' מיוחדת ל'גנזי המלך'

שאלה: ירושלים - האם נוהג בה דין שביעית ותרומ"מ בזמן הזה מן התורה?

תשובה: בספר 'פרי הארץ' (ג חיו"ד ד) העלה דבר חדש בדעת הרמב"ם (פ"ו מבית הבחירה יד -טז): דירושלים, כיון שקדושתה לא בטלה, נוהגים בה תרומ"מ ושביעית מהתורה גם בזה"ז.

וכתב בשו"ת 'מנחת שלמה' (א נא): שנראה, דכל זה שייך לומר רק לדעת הרשב"א וספר ה'תרומות' דסברי: דמה שאינם נוהגים בזה"ז מדאורייתא הוא מפני שקדושת הארץ בטלה.

אבל לדידן, דקי"ל כמ"ד 'שקדשה גם לעתיד לבוא', א"כ לא מיבעיא לענין

יעמדו על הברכה

ניקול בת דיאנה
תזכה לשפר הדיבור

ליאור בן אורנה
לחזרה בתשובה

רפואה שלמה
לשרה פיגל בת צביה

ראובן בן שושנה
יזכה לחזור בתשובה שלמה מהרה

סטפאנו בן פראנקה
יזכה לפרנסה בשפע

מארקו בן אלידה
יזכה לעלות לארץ
עם כל משפחתו

אלאונורה בת אדה
הצלחה בניחות
ושתזכה לרפואה שלמה

אסף גלובן מסיקה לזיווג הגון
מהרה וברכה והצלחה בחיים

ענת דרור לילדל
לרפואה שלמה

חג שבועות עם "אוצרות חיים" במלון 'שלום פלאזה' בטבריה
 מיום ששי עד שני ג' עד ו' סיון
 (06-09.06.08 למיננים) 3 לילות

בהשתתפות:

- הרב ישראל נח ברגר שליט"א
- הפייטן דוד שלמה שירה היו'
- הופעת זמר אורח במוצ"ש ועוד...

קיטנה חלומית לנשים במלון 'כינר' בטבריה מיום ראשון עד יום רביעי יט' עד כב' סיון 22-25/06/08

• תוכנית עניפה ומגוונת

לפרטים "אוצרות חיים":
 050-3131740/1 03-6880091

פניה נרגשת לכלל בני ישראל ובפרט לשומעי לקח של הרב אמנון יצחק שליט"א וכל מי שזכה לשוב בתשובה שלמה ע"י ארגון 'שופר'

בקשו רחמים
 על הרב הגאון רבי יהודה שפיידא שליט"א
 רבו ומורה דרכו של הרב אמנון יצחק שליט"א
 תלמידו המובהק של מרן ה"חזון איש" זצ"ל וראש כולל 'חזון-איש' הזקוק לרחמי שמים מרובים

הרב יהודה בן אסתר הינדה יצ"ו

לרפואת הרב יחלק ארגון 'שופר' 200,000 קלטות טייפ וידאו ו-c.d לזיכוי הרבים וכל המעוניין ליטול חלק בחלוקה יפנה למשרדי 'שופר'.

כמו כן כל בעלי התורה, תלמידי הישיבות ובעלי התשובה שיקבלו על עצמם שעתים לימוד תורה בתענית דיבור עד להחלטתו המהירה בעזרה"ת של הרב יהודה בן אסתר הינדה יצ"ו יזכו לברכתו של הרב אמנון יצחק שליט"א כווקד פניות ו'קבלות' טל. 03-6777779

ויקיים בנו "והסירותי מחלה מקרבך"

סעודת דוד המלך והילולת רשב"י

במוצאי שבת פרשת 'בחקותי' יט' אייר 08/מאי/24 יערוך ארגון 'שופר' את הראשון במפגשי 'מלוה מלכה' וסעודת דוד המלך ע"ה שיערכו ברחבי הארץ

עם הרב

אמנון יצחק

האירוע יתקיים באולמי 'נאות ירושלים' שברח' החשמונאים 3 בני ברק

מחיר ההשתתפות לזיכוי הרבים:
 ל-200 המזמינים הראשונים 300 ש"ח לזוג
 מחיר רגיל לזוג 400 ש"ח
 מחיר רגיל ליחיד 250 ש"ח
 בליל האירוע על בסיס מקום פנוי בלבד 300 ש"ח ליחיד

מספר המקומות מוגבל

כרטיסים והרשמה ב'שופר' 03-6777779

* הישיבה נפרדת * כל מרכיבי הסעודה מוקפדים בהכשר הגר"מ לנדא * המעוניינים לעשות מלוה מלכה עם הרב במתכונת זו בעירם יפנו ל'שופר'

להרויח בגדול!

בתכנית 'כח כפלים'

מלאו הוראת קבע זו על סך \$28*

ותקבלו

חינם!

טיול לאתרים בצפון

חינם!

CD לצפיה או לשמיעה

חינם!

מנוי שנתי ל'גנזי המלך'

חינם!

מנוי שנתי לעתון 'ארבע כנפות'

חינם!

סוף שבוע ששי שבת עם הרב אמנון יצחק

תאריך הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפלים" למשך שנה מינימום

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____

1. אני/הח"מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____

רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בבית _____ פלאפון _____

קוד מעסקה		סוג חשבון		מס' חשבון בבנק					
בנק	סניף	1	2	3	4	5	6	7	8
		2	3	9	2				

קוד מוסד _____ אסמכתא / מס' מזהה של הלקוח בחברה _____

נתון/ים, לכם בזה הוראה לחיוב חשבוננו הני"ל בסניפכם, בגין תרומתי ל"שופר" בסכומים ובמועדים שיומצאו לכם מידי פעם בפעם באמצעי מגנטי, או רשימות ע"י "שופר" כמפורט מטה ב"פרטי ההרשאה".
 (2) ידוע לי/לנו כי: א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י הודעה מנוי/מאתנו בכתב לבנק ול"שופר" שתכנס לתוקף יום עסקים אחר לאחר מותן ההודעה בבנק וכן ניתנת לבטול ע"י הוראת כל דין. ב. אחיה/נהיה רשאי/ים לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידי/ינו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחר לפני מועד החיוב. ג. אחיה/נהיה רשאי/ים לבטל חיוב, לא יותר מתשעים ימים ממועד החיוב, אם אוכזר/נוכח לבנק, כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים שנקבעו בכתב ההרשאה, אם נקבעו. (3) ידוע לי/נו כי הפרטים שציינו בכתב ההרשאה ומילויים, הם נושאים שעלינו להסדיר את המוטב. (4) ידוע לי/נו כי סכומי החיוב ע"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישלח לי/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בגין חיובים אלה. (5) הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב הרשאה זה, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצועו. (6) הבנק רשאי להוציאני/נו מן ההסדר המפורט בכתב הרשאה זה, אם תהיה לו סבה סבירה לכך, ויודיע לי/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. (7) נא לאשר ל"שופר" בספח המחובר לזה, קבלת הוראות אלו ממני/מאתנו.

פרטי ההרשאה:

1. סכום החיוב ומועדו, יקבעו מנת לנת ע"י "שופר" ע"י (התקרנות לקביתם):

2. פרטי החיוב: (ממן במשבת המתאימה)

\$ 28 זכאות ליחיד

\$ 56 זכאות לזוג

ארגון להפצת יהדות מתחייב בואת שלא למשוך מעבר לסכומים המגיעים לו.

חתימת בעל/י החשבון _____

20 לחודש 30 לחודש

תורם נכבד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עליך לשלוח את הטופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777779